

imenom Ilešičevi dnevi, referate pa objavlja v novi slovenski reviji Geografija v šoli, ki jo je ustanovil in jo ureja. Pri tem pa še nadalje organizira (ali soorganizira) mladinske raziskovalne taborne. Kot plod tega je izšla daljša študija o dolini Tolminke in Zadlašče. Pedagoška žilica je jubilanta privedla do plodnega sodelovanja Pionirja oz. "Vesele šole" (kasneje Geje), radijske šole, in med pisce poljudne geografije (o Makaluju, slovenskem alpskem svetu, o dolini Soče itd.). Seveda se tudi znanstveno-metodičnemu pisanju ni mogel odtegniti (Dela Oddelka za geografijo FF, št. 6, 1989). Še večji prispevek k slovenski geografiji pouka pomenijo geografski učbeniki. Pri nekaterih je soavtor, pri učbeniku Domača pokrajina, geografija, priručnik za geografsko spoznavanje domače pokrajine (MK, 1989) pa je bil pobudnik in glavni pisec učbenika, ki je med šolniki, žal, premalo poznan.

Še kot profesorju PA so jubilantu obesili celo vrsto predavanj. Na Oddelku za geografijo FF predava geomorfologijo, klimatogeografijo, didaktiko geografije, metodologijo fizične geografije, na mariborski pedagoški fakulteti pa geomorfologijo in didaktiko. Predaval je fizično geografijo na Oddelku za krajinsko arhitekturo FGG in še zdaj vojaško zemljepisje na FSPN v Ljubljani. Obilica in raznolikost njegovih predavanj ter poljudnih in strokovnih objav priča, da se jubilant ne odteguje družbenim potrebam.

Ni čudno, da je jubilant doživel precej priznanj v obliki vidnih funkcij in odlikovanj. Na FF je bil do 1988 član Izvršnega odbora, po 1990 njegov predsednik in od 1991 predsednik gospodarske komisije. Bil je predsednik Zveze geografskih društev in zdaj je predsednik Nacionalnega komiteja za geografijo. Kot tak je vodil slovensko delegacijo na svetovnem kongresu v Vašingtonu 1992. Je dopisni član mednarodne komisije za šolsko geografijo in je aktiven v komisiji Spremembe v okolju kraških območij MGZ.

GV nudi seveda premalo prostora, da bi lahko orisali vso jubilantovo delovanje, ki je raznoliko in v seštevku obilno, in vse njegove uspehe, za katere mu čestitamo.

Ivan Gams

Milan Natek – šestdesetletnik

Osemnajstega julija 1993 je Milan Natek stopil v sedmo desetletje svojega plodnega življenja. Rodil se je v Podvrhu pri Braslovčah in preživel tam otroška leta. Prvo znanje in življenjske nauke je dobil v gomilski osnovni šoli. V nižjo gimnazijo se je vpisal v Žalcu, v višjo pa v Celju in jo leta 1954 končal. Istega leta se je vpisal na Filozofsko fakulteto ljubljanske univerze za enopredmetni študij geografije in ga v začetku leta 1960 zelo uspešno absolviral.

Po odsluženju vojaškega roka je bil 1. marca 1961 nastavljen na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete kot asistent pri prof. dr. Antonu Meliku. Asistentško in pedagoško delo je sier vestno opravljal, a bolj se je ogreval za raziskovalno

delo. Ko se je na takratnem Inštitutu za geografijo SAZU leta 1966 odprlo prosto delovno mesto asistenta, se je zanj prijavil in ga dobil. Leta 1969 je napredoval v višjega strokovnega sodelavca, šest let kasneje pa je bil imenovan za raziskovalnega svetnika, naziv, kakršnega ima še sedaj.

Smisel za raziskovalno delo je jubilarant pokazal že v času študija na univerzi. Rezultat sta dve Prešernovi nagradi za študente leta 1958 in 1960, in sicer za deli "Gomilsko, hmeljarska vas v Savinjski dolini" in "Dobrovlje" (diplomska naloga). Z njima je že nakazal smer svojega bodočega razvoja v raziskovalni sferi na področju geografije, deloma pa tudi njej sorodne etnologije, ki imata na družbeno-geografskem, zlasti na humanističnem področju mnoge stične točke.

V več kot tridesetletnem strokovnem delovanju na raziskovalnem in še posebej na publicističnem področju jubilaranta lahko štejemo kot enega najplodovitejših slovenskih geografskih piscev. Njegov dosedanja opus je izjemno obsežen, saj ga sestavlja okrog 460 bibliotečnih enot. Med njimi so najštevilnejša knjižna poročila (230), predvsem o geografskih delih, sledijo razprave in druge strokovne objave (108), krajših strokovnih prispevkov, objavljenih predvsem v Geografskem obzorniku, je 44, enciklopedijskih gesel je 43, raznih drugih poročil pa 37.

Čeprav so najpomembnejše razprave in druge strokovne objave, naj na tem mestu omenimo najprej številčno najmočnejša knjižna poročila. Že pri recenzijah njegovega dela za reelekcije in elekcije je bilo poudarjeno, da je jubilarant najvestnejši poročevalec o izišlih geografskih in deloma tudi etnoloških delih v dnevnem časopisju, najpogosteje v Delu, v geografskih revijah, Planinskem vestniku in Novem tedniku. pri poročilih pa se navadno ne zadovoljuje le s prikazi del, marveč jih tudi ocenjuje, po potrebi kritizira in daje sugestije za dopolnitve.

Jedro jubilarantove strokovne publicistike predstavljajo znanstvene in strokovne objave kot rezultat raziskovalnega, v največji meri terenskega dela. Velika večina obravnava družbenogeografsko problematiko s prebivalstvenega in nanj vezanega gospodarsko-socialnega aspekta, predvsem na področju Spodnje Savinjske doline, jubilarantove rojstne pokrajine, seže pa skupaj z njo tudi na širšo Celjsko kotlino. Znanstvenoraziskovalne študije omenjenih regij ga po Ilešičevi klasifikaciji upravičeno uvrščajo med regionalne specialiste.

Prvi strokovni objavi jubilaranta segata 31 let nazaj, ko je dopolnil in razširil deli, za kateri je dobil Prešernovi nagradi za študente, z naslovom, Gomilsko, hmeljarska vas v Savinjski dolini in Zemlja in človek na Dobrovljah. Prva je izšla v Geografskem zborniku, 1962, 69–142, druga pa v Celjskem zborniku 1962, 36–82. V teh dveh revijah je objavil tudi večino krajših razprav, izven teh pa nekaj še v Geografskem vestniku, Savinjskem zborniku, Geografskem obzorniku, Dialogih, Teoriji in praksi, Zgodovinskem časopisu, Hmeljarju, Naših razgledih in še kje. Nekaj prispevkov ima tudi v lokalnih zbornikih, več pa v zbornikih s simpozijev, posvetovanj in kongresov, na katerih je aktivno sodeloval z referati.*

* Podrobni bibliografski pregled del Milana Natka je v: Biografije in bibliografije znanstvenih in strokovnih sodelavcev SAZU, 304–309, Ljubljana 1975; Biografije in

Kljub lahko dostopni in pregledni jubulantovi bibliografiji naj na tem mestu omenimo vsaj nekaj odmevnejših strokovnih področij, ki jih je obdeloval, in pomembnejših del, ki se nanje nanašajo. Veliko je pisal o večplastni selitveni dinamiki. Na prvem mestu je obsežna, 98 strani zajemajoča študija *Delovna sila iz drugih republik Jugoslavije in posebej v Ljubljani*, *Geografski zbornik*, 11/1969, 405–503, ki je v praksi zelo uporabljena in velikokrat citirana še danes. Nekaj iz te študije je vključil v referat na 9. kongresu jugoslovanskih geografov v Sarajevu 1972; referat je bil objavljen v *Zborniku 9. kongresa*, 351–362, Sarajevo 1972. O priseljevanju delovne sile v Slovenijo je pisal v *Naših razgledih*, 16/1967, na celjsko območje v *Celjskem zborniku*, 1968, o sezonskem zaposlovanju na celjskem območju pa v *Celjskem zborniku*, 1969/1970.

Popolno ali le delno geografsko sliko je prispeval k monografiji nekaterih krajev v Spodnji Savinjski dolini (Gomilsko, Žalec, Polzela, Letuš in Podgorje, Trnava), razen teh pa je podrobno, na 113 straneh obdelal podkoren (georafski zbornik, 8/1973, 281–394).

V več študijah je analiziral zemljiško-posestno strukturo, tako njene geografske značilnosti v Sloveniji leta 1981, za isto leto pa še razvoj njene sestave v Podkorenu, odnos zemljiško-posestne strukture do prebivalstva v celjski regiji ter zemljiško-posestno strukturo in velikost kmečkih gospodarstev v Koprskem primorju.

Za raziskovalno nalogo *Poplavna področja na Slovenskem* je Milan Natek prispeval več tehtnih študij, in sicer: *Poglavitne družbenogeografske značilnosti poplavnih območij*; *Poplavna območja v Spodnji Savinjski dolini*; *geografske značilnosti poplavnih območij ob Krki pod Otočcem*; *Geografske značilnosti poplavnega področja ob Pšati* (skupaj s štirimi drugimi avtorji); *Kmetijska izraba Ljubljanskega barja*; *Nekateri geografske značilnosti izrabe vodne sile v porečju Krke*; *Izraba vodnega pogona v porečju Voglajne*. Skoraj vse imenovane študije so bile objavljene v *Geografskih zbornikih*. V okviru raziskav poplavnih področij sodi tudi daljši prispevek o učinkih poplavne ujme 1. 11. 1990 v Spodnji Savinjski dolini, ki ga je jubilant objavil v reviji *Ujma* št. 5 in 6, posebej pa je pisal tudi o *Nekaterih geografskih vidikih poplavnih območij na Slovenskem v zborniku Poplave v Sloveniji* (1992).

Milan Natek je pisal tudi o razvitih in nerazvitih območjih na Slovenskem, o razvitosti koroške regije in celjskega področja v okviru Slovenije. Obširneje je obravnaval ožjo prebivalstveno problematiko, naslanjajočo se predvsem na statistične podatke, kot: o rasti števila prebivalstva, o sodobnih demogeografskih pojavih, o sestavinah prebivalstvenega prirastka v nekaterih slovenskih pokrajinah, o selitveni dinamiki v Sloveniji v posameznih časovnih obdobjih, itd.

bibliografije raziskovalcev Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, 251–257, Ljubljana 1988; po letu 1985 pa v *Letopisih SAZU 1985–1992*.

V zadnjem času usmerja jubilant raziskave v proučevanje hribovskih kmetij. Podrobno jih je raziskal na Dobroveljski planoti, na obrobju Spodnje Savinjske doline, v Pomečju in na Pohorju, izvzemši Slovenjegraško Pohorje, kjer so že bile proučene. Povsod tod je že opravil zamudne terenske raziskave, zbral z anketiranjem številne podatke, jih kabinetno analiziral in deloma tudi že sintetiziral. Na podlagi izdelanih osnovnih smernic za geografsko proučevanje hribovskih kmetij bo vsa navedena že raziskana področja hribovskih kmetij pripravil tudi za objavo. Kompleksne tovrstne študije je že pripravil in objavil za področje jugozahodnega dela Spodnje Savinjske doline in za vzhodni del Dobroveljske planote. Fragmentarno, predvsem poglobljeno analizo prebivalstvenih razmer je objavil za hribovske kmetije v Zgornjem Pomečju, Zgornjem Pohudnju in na Pohorju, s širšega geografskega gledišča za hribovske kmetije v Mežiški dolini in v porečju Hudinje, o kmetijah kot jedrih gospodarske in socialne preobrazbe hribovskega sveta v porečju Hudinje, objavil pa je tudi zanimiv sestavek o tem, kako hribovske kmetije vplivajo na pokrajinsko strukturo Mežiške doline. V zaključni fazi je njegova študija o hribovskih kmetijah na južnem obrobju Spodnje Savinjske doline. V letu 1993 je načrtoval raziskavo hribovskih kmetij na Kobanskem in Kozjaku, ki je, žal zaradi odklonjene denarne pomoči Ministrstva za znanost in tehnologijo odpadla, je pa nujna zaradi tamkajšnjih tipičnih hribovskih kmetij in primerjave z že raziskanimi sosednjimi pohorskimi kmetijami.

Milan Natek vseskozi zelo aktivno sodeluje pri uresničevanju raziskovalnega programa akademijskega geografskega inštituta. V novejšem času je vključen tudi pri raziskovalnem projektu regionalnogeografske monografije Slovenije z obdelavo mezoregije Celjska kotlina in pripravo splošnega opisa makroregije Jugovzhodna Slovenija, sodeluje pa tudi pri izdelavi geografskega terminološkega slovarja za področje demogeografije. Za 3. knjigo Krajevnega leksikona Slovenije je obdelal občino Žalec, za Enciklopedijo Slovenije in Jugoslavije pa 30 enciklopedičnih gesel.

Aktivno se je udeležil različnih geografskih zborovanj v Sloveniji in bivši Jugoslaviji. Z referati je sodeloval na zborovanjih slovenskih geografov, in sicer od šestega v Velenju leta 1964, do petnajstega v Koprskem primorju 1990. leta, na kongresih geografov Jugoslavije pa od šestega povojnega leta 1961, ki je bil v Ljubljani in na nadaljnjih.

Milan Natek se je močno vključil tudi v društveno delo. Tri leta je bil podpredsednik GDS (1980–1982) in predsednik njegove sekcije za znanstveno-raziskovalno delo, dve leti pa predsednik ljubljanske podružnice GDS (1970–1972). Od leta 1984 je pri Zvezi GDS predsednik komisije za nagrade in priznanja, leto dni tudi za kadrovske zadeve, ter leto in pol predsednik komisije za tisk. Krajši čas je bil tudi sekretar Zveze geografskih društev Jugoslavije. Predsedoval je pripravljalnemu odboru za posvetovanje Geografske značilnosti preobrazbe slovenskega podeželja in odboru za odkritje spominske plošče prof. Franju Bašu v Kamenčah pri Braslovčah.

Od julija 1981 do aprila 1983 je bil tajnik Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU. Je član Znanstvenega sveta imenovanega inštituta, uredniškega odbora Geografskega zbornika, Geografskega vestnika in Etnološke topografije slovenskega etničnega ozemlja 20. stoletja. S 1. januarjem 1992 je sprejel zahtevo in nehvaležno mesto upravnika Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU.

Leta 1976 je dobil plaketo mesta Mikulov v ČSSR, leta 1979 pa priznanje Skupščine občine Žalec. V letih 1981 in 1985 se je strokovno izpopolnjeval na Geografskem inštitutu Bolgarske akademije znanosti v Sofiji.

Skupaj s čestitkami želimo jubilarantu, da bi še naprej slovenski geografiji dajal vsaj toliko, kot ji je doslej; iz zgornjega pa vemo, da je bilo tega zelo veliko. Milan, še mnogo zdravih in uspešnih let!

Drago Meze

Polde Oblak

(11. 11. 1924 – 13. 11. 1993)

V letošnji jeseni (13. 11. 1993) je iztrgala smrt iz naših stanovskih vrst srednješolskega profesorja in pesnika Poldeta Oblaka, starega komaj 69 let. S svojim delom, ki je segalo na področje preučevanja slovenske zemlje in njenih naselij kakor tudi na področje kulturne ustvarjalnosti, bo trajno zapisan v naši znanstveni in kulturni zgodovini.

Polde (Leopold) Oblak se je rodil 11. novembra 1924 v Medvodah v obrtniško-delavski družini. Osnovno šolo je obiskoval v Preski pri Medvodah, gimnazijo z maturo je opravil v Ljubljani leta 1944. Po odsluženju vojaškega roka se je spomladi 1946. leta vpisal na ljubljansko univerzo, kjer je študiral geografijo in etnografijo. Študij z diplomom je končal v začetku leta 1950. Kot profesor geografije je služboval na gimnaziji v Kranju (1950–51), Stični (1951–57) in v Šentvidu nad Ljubljano (1957 do 1960). Tedaj je prekinil stalno delovno razmerje zaradi študijskih razlogov. Za krajši čas je odpotoval v ZDA. V šolskem letu 1961/62 je bil pogodbeno zaposlen na II. gimnaziji v Ljubljani. V jeseni 1963 je vpisal podiplomski študij geografije na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani, katerega je uspešno zaključil z javnim zagovorom magistrske naloge "Geografija naselij v grosupeljski mikroregiji", in sicer 29. junija 1966.

Prvo Oblakovo strokovno delo je razprava "Moško in žensko prebivalstvo v Sloveniji" (GV, XXII., 1950, str. 95–99 in karta v prilogi), ki je temeljila na predstavitvi predhodnih rezultatov popisa prebivalstva 15. marca 1948 v LR Sloveniji. Tehtnejša in precej obsežnejša je študija "Morfogeneza dna Ljubljanske kotline (Geografski zbornik, I., 1952, str. 121–166), v kateri je opozoril na nastanek in razvoj konglomeratnih osamelcev ter na dejstvo, da je diluvialno in postglacialno vodno omrežje domala istovetno s hidrografskim omrežjem iz zgornjega terciarja. Tretje obsežnejše Oblakovo delo s trajnejšo veljavo je študija "Jelovica.